

MYTER OM ULV

www.bfrnorge.com

Mytene om ulv er mange og vi presenteres jevnlig for dem.
Men hva er sant og hva er myter?

Foto (k): Tilman Wischuf

Hva skal vi med all denne ulven? Vi har ingen nytte av den!

1

Vi kan gjerne undre oss over hvorfor enkelte dyrearter eksisterer, men faktum er at de er der – alltid av én god grunn: balansen i naturen. Forrykker vi balansen ved å utrydde enkelte dyrearter, kan resultatet ofte ende i katastrofe for økosystemet og de enkelte dyreartene.

Ulven er en topp-predator og har ingen naturlige fiender foruten mennesket. Enhver topp-predator spiller en viktig rolle i økosystemet. Den naturlige kampen mellom ulven og dens byttedyr gjør at de må "kontre" hverandre ved å bli sterkere, raskere, større og smartere for å overleve. De sterkeste individene bringer artene videre og styrker dem. Dette kan ikke menneskene gjøre ved tradisjonell jakt, for jakten kan ikke erstatte rovdynenes naturlige valg av byttedyr.

Mange andre arter nyter godt av å ha ulven i sin nærhet. Ikke minst gjelder dette åtseletere og forskjellige fuglearter som trives godt med den ekstra maten de får fra de kadavrene som ulven legger igjen.

Slik har naturen fungert i milliarder av år – byttedyr og rovdyr følger hverandre i utviklingen og "konkurrerer" gjennom evolusjon om å bli bedre enn motparten.

Ulven er satt ut! Det er ikke ekte ulver – det er dyrehage-ulver! Forskerne inngår i en statlig allianse og setter ut ulv i all hemmelighet. Mange har sett ulvespor som har gått ut fra biler og helikoptre.

2

Vandrehistoriene florerer og vi har hørt dem i lang tid. ”Bevisene” hentes ofte fra historier fra folk som visstnok skal ha ”sett” utsetting av ulv i norske og svenske skoger.

Faktum er, derimot, at ulven er det ville dyret det er drevet mest forskning på i Norge/Sverige, bl.a. ved DNA-prøver fra samtlige familiegrupper. Forskningen sier følgende: ”Konklusjonen er at den genetiske forskningen ikke gir noen indikasjoner som støtter hypotesen om at den ville skandinaviske ulvebestanden skulle stamme fra dyr som er utsatt fra svenske dyreparker. Dagens ville ulvestamme ble etablert rundt 1980. En analyse av såkalte mikrosatellittmarkører viser at alle ville skandinaviske ulver i dagens stamme havnet på én slektskapsgren, mens alle undersøkte ulver i dyreparkene havnet på en annen slektskapsgren”, sier evolusjonsbiolog Hans Ellegren ved Uppsala Universitet i Sverige.

Rovdyrmotstanderne har ingen tillit til forskerne. Mange tror og mener at forskerne har en egen ”agenda” med sin ulveforskning og at de er delaktige i å sette ut ulv i skogene våre. Men det finnes det ingen bevis for slike påstander.

Foto (k): Tilman Wischuf

Foto (k): Tilman Wischuf

Det er ulvehybrider vi har i skogene våre – en blanding mellom hund og ulv – noe som fører til tam ulv med unaturlig oppførsel.

3

Det er feil å kalle blanding av ulv og hund for "hybrid". Den korrekte betegnelsen er "bastard". Begrepene bastard og hybrid må ikke forveksles. "Bastard"-begrepet brukes for å skildre dyr med opphav fra forskjellige raser, for eksempel en blanding mellom to ulike hunderaser. En "hybrid" er en blanding mellom to arter, f.eks. tiger og løve. Hybrider er som regel mindre levedyktige, sterile eller mindre fruktbare, noe som gjør at de har vanskeligheter med å formere seg, noe som ikke er tilfelle for bastarder. Mange kaller også blandinger mellom vanlig ulv og hund for ulvehybrider, men per definisjon blir dette avkommet bastarder. De tilhører nemlig samme art.

Det er registrert kun ett tilfelle av ville bastarder i Skandinavia – alle andre ulver DNA-analysert i Skandinavia er dokumentert som rene ulver.

I dokumentet "De skandinaviske vargarnas ursprung" skriver svenske og norske ulveforskere: "Vi vill påstå att vi har bättre genetisk information om den skandinaviske vargpopulationen än vad som finns om någon annan vild rovdjurspopulation i världen. Med denna information kan vi därför dra slutsatsen att ingen introgression av hund har skett sedan återetableringen av varg i Skandinavien och inte heller grundarna uppvisade spår av hybridisering."

Unge ulver som har begitt seg ut på vandring, kan pga. sin begrensede livserfaring opptre tilsynelatende "tamme" eller "hundektige". Dette skyldes at slike ulver etter alt å dømme har liten negativ erfaring med mennesker. Slik atferd forekommer hos ungdyr av ulv, men også andre rovdyr (som f. eks. rødrev) og bør ikke uten videre betraktes som unaturlig.

Ulven er farlig og det er bare et tidsspørsmål før den dreper et barn. Folk lever i konstant ulvefrykt og får tapt livskvalitet.

4

Alle dyr kan være farlige – statistikker verden over viser at f.eks. hunder, hester og kyr er blant de dødeligste dyrene vi har. Bare i USA dreper hunder ca. 30-40 personer, og hester dreper ca. 70 personer – hvert år. Til sammenligning er det i USA (2010) og Canada (2005) registrert hhv. 2 dødsfall, der ulv var eller kan ha vært ansvarlig – de siste 100 årene. I Norge har bl.a. hester, hunder, kyr, veps, elg, hjort og ikke minst flått skadet eller drept mennesker.

Ser vi på hjemlige statistikker, har norske hunder drept i hvert fall 3 barn de siste 20 årene og tussensvis av personer bites hvert år. "Skogens konge", elgen, er også ansvarlig for i snitt 2 dødsfall per år. Ulven derimot glimrer med sitt fravær på "Topp 10"-listene over dødelige dyr.

Det siste kjente tilfellet av et menneske som ble tatt av ulv i Norge var i år 1800. Siste angrep av ulv på menneske i Sverige var i 1821. Det var en ulv som hadde blitt holdt i fangenskap og mishandlet hele livet uten noen gang å kunne jakte, for deretter å bli sluppet løs i skogen. Ulveangrep på mennesker forekommer under svært spesielle omstendigheter, der det som regel er rabies, som ikke finnes i Norge, eller alvorlig mangel på byttedyr som er grunnen. Av ulver som ble obdusert i perioden 1999-2006, ble det registrert gamle skuddskader på i overkant av 11 %. Skadeskutte ulver kan selvsagt være farlige.

Hvis det skulle oppstå en situasjon med ulv der mennesker er involvert, er det gjerne fordi ulven er ute etter jakthunder. Friske ulver vil som regel avbryte "jakten" på hunden når den merker mennesker.

Hvorfor denne irrasjonelle redselen for ulven? Vi omgir oss jo frivillig med både dyr og utsetter oss for mange ulike situasjoner som er mye farligere. Likevel godtar vi den faren som er forbundet med dette. Statistikk viser at ulven svært sjelden er farlig for mennesker. Kan det være at myter, eventyr og propaganda har vært medvirkende til å skape denne irrasjonelle frykten? Vi tror at "livskvaliteten" vil øke og redselen for ulven avta med faktakunnskap og innsikt i forskningsresultater.

Foto: Stein Valkoinen

Norge vil være tømt for elg i løpet av noen få år hvis ulvebestanden får lov til å øke ytterligere.

5

Ulver lever i et strikt flokk-hierarki. Flokkene oppholder seg i revir – geografiske områder – som kan utgjøre 500-2.000 kvadratkilometer. Flokkene består av 3-10 dyr og det er dermed alltid begrenset hvor mange ulver som lever i et gitt geografisk område.

I snitt trenger en ulv 1,5-2 kilo kjøtt i døgnet for å klare seg bra, men det er svært sjelden den spiser hver dag. En ulveflokk kan i løpet av ett år ta 100 elg eller fler, uavhengig av hvor stor ulveflokken er. Tidlig på 1950-tallet ble det årlig skutt færre enn 5.000 elg i Norge. Den voldsomme veksten i elgbestanden gjorde at landets elgjegere under jakta høsten 2013 og vinteren 2014 kunne felle tilsammen 34.950 elg. Elgstammen er så stor at vi har ”råd til” å la ulven forsyne seg av naturens overskudd før oss. Og det er vel poenget med jakta også – å høste av naturens overskudd – men ikke på bekostning av alt annet liv.

Forståelsen for symbiosen mellom ulv og elg er viktig. Ulven vil aldri utrydde sitt eget matfat – byttedyrene tilpasser seg bestanden av rovvilt. Den unaturlig store elgbestanden vi har nå, påfører bl.a. skogeiere store problemer – nedbeiting av nyplantet skog og ungskog. Én elgokse spiser åtte tonn skogsvekster i året. Med 150.000 elg i norske skoger kan disse naturlig nok gjøre stor skade på skogen.

Det er viktig å huske på at de store rovdyrene også har økologiske funksjoner utover det faktum at de spiser hjortevilt. Ulven bidrar med åtsler til andre dyrearter og fugler, og ulven har indirekte påvirkning på evolusjonsprosesser og atferd hos f.eks. hjorteviltet. Det skjer også at hjortevilt, som elg, dør av seg selv i et større antall. Dette henger som regel sammen med en kombinasjon av høy bestandstetthet over tid, lite mat og spesielt strenge vintre. I en slik situasjon får rovvdyr en viktig funksjon mht. å regulere hjortedyr-bestandene.

Foto: Jo Stenersen

Foto (k): Jo Stenersen

Bygde-Norge fraflyttes på grunn av alle rovdyrene – og spesielt all ulven!

6

Dette er myter og påstander som gir rovdyrene – og i særdeleshet ulven – skylda for nærmest alt det negative som skjer i og med bygdene. Norsk institutt for naturforskning (NINA) har gjennomført undersøkelser som viser at flertallet av bygdefolk vil ha levedyktige bestander av ulv og andre rovdyr.

Stadig flere gårdsbruk legges ned hvert år, og trenden viser at de større gårdene består, mens de små brukene legges ned. Det går mot en industrialisering av landbruket. Men dette er selvfølgelig ikke ulvens feil. Dette er en villet politikk fra myndighetenes side og et resultat av konkurransen innen landbruksnæringen. Det er ikke riktig å skylda på ulven for at dette skjer eller at bygdene fraflyttes. Ungdommen flytter av andre, praktiske årsaker som er knyttet til utdanning og jobb.

Til sammenligning er det verdt å merke seg at det er Hordaland som har hatt den største prosentvise nedgangen jordbruksareal i perioden 1999–2008. Dette til tross for at det knapt finnes noen store rovdyr der.

I 1950 var antallet sysselsatte i landbruket 353.000 - i 1970 var dette redusert til 176.900. Dette i et tidsrom der rovdyr ikke "var tema". Det totale jordbruksareal i drift er tilnærmet uendret. (SSB)

Alle rovdyr-vernerne og ulveelskerne bor i byene og har et romantisert forhold til ulv. De vet ingenting om ulveproble-mene og hvordan det er å leve med rovdyr ute på bygda.

7

Det hevdes ofte at det bare er mennesker som ikke bor i bygdene som er ”for” rovdyr. Det sies at de som bor i bygdene og vet hvordan det er å leve med rovdyr, ikke vil ha dem der. Dette er også en myte. En undersøkelse gjort av NINA (Norsk institutt for naturforskning) i 2010 viser at det i distrikts-Norge er et flertall som sier at de vil ha bestander som er på dagens nivå eller større – inkludert ulv. Generelt er befolkningen i rovdyrområdene mer villig til å ha rovdyr i nærheten enn folk ellers i landet. De som bor i spredtbygde områder innenfor rovdyrområdene, er mer villige til å ha alle rovdyrarter i nærheten enn folk som bor grisgrendt i resten av landet.

Mange – både by- og bygdefolk – ferdes i naturen, både i jobb og for rekreasjon, og frykter verken bjørn eller ulv. Andre igjen ”bryr seg” egentlig ikke så mye om rovdyr og er derfor verken for eller imot. Mange jegere, fiskere, bønder og skogeiere ønsker bærekraftige og levedyktige bestander av ulv og andre rovdyr, fordi disse dyrene er en naturlig del av norske faunaen og økosystemet her.

Det er viktig at kunnskap og forskningsresultater formidles og at sannheten kommer frem. Men mange ute på bygdene som vil ta vare på rovdyra, snakker lite om det – de frykter uvennskap, krangler, ”utfrysing” fra sosiale sammenhenger osv. Ulvehatet er mange steder så sterkt at mange vernere avstår fra å si hva de mener, i frykt for represalier, uthenging, sladder og rykter. Trusler, hat-ytringer og sosial diskriminering har ingen ting i rovdyrdebatten å gjøre, uansett hvem som blir utsatt for det.

I den siste tiden har også Oslo og områdene rundt fått fastboende ulver, og det i et antall som prosentvis faktisk utgjør en ganske stor andel av den totale ulvestammen i Norge. Store deler av Oslo-befolkningen ønsker ulven velkommen og inntar helt andre holdninger enn det vi opplever ute i enkelte bygder rundt omkring i landet.

Foto: Stein Valkoinen

Foto (k): Tilmann Wischuf

Ulven er lyst-morder og dreper for fote!

8

Ulven jakter primært på syke og svake dyr. Den leter etter avvikende oppførsel hos byttedyrene – atypiske trekk – som f.eks. at byttedyrene halter, løper sakte, eller på annen måte viser svakhet.

Det er ikke enkelt for ulv å fange et byttedyr. Statistisk har den suksess kun i en brøkdel av sine jaktforsøk. Noen ganger i 1 av 10 forsøk, andre ganger i bare 1 av 30, avhengig av omstendighetene. En ulv dreper ikke fordi den synes det er ”morsomt”. En ulv som ikke starter å jakte før den blir sulten, vil aldri overleve i naturen – den vil sulte i hjel.

Tamdyr, som sau, som er ute i utmark og villmark kan ha noen av de tidligere nevnte atypiske trekkene. Den tidligere robuste ursauens trekk er avlet bort til fordel for kjøtt og ull, og den har mistet det meste av flokk- og fluktninstinkter mht. trusler fra rovdyr. Tamsauen fremstår som lett bytte, og en ulv som kommer inn i en slik saueflokk vil kunne ta livet av flere dyr på kort tid, nettopp fordi sauen er et lett bytte. De ulvene som eventuelt går til angrep på sau, er som oftest enslige ulver. På samme måte som jaktinstinktet vekkes hos hunder når omgivelsene ligger til rette for det, vil enslige streif-ulver (dvs. ulver uten flokk) også benytte seg av muligheten.

Ulven har vært utryddet i Norge i over 100 år, så hvorfor innføre en art som allerede er utryddet?

9

Om folk i tidligere tider nærmest utryddet ulven som dyreart i Norge og Sverige, betyr ikke det at det som den gang ble gjort, var rett. Men det har aldri vært helt ”tomt” for ulv i Norge og i Sverige de siste 100 årene.

I en periode på 1960- og 1970-tallet var ulvebestanden svært liten og nesten utryddet. Men helt borte ble ulven aldri, og med tiden vandret det inn ulver østfra og bestanden tok seg opp igjen fra begynnelsen av 1980-tallet. Det totale antallet ulver med helt eller delvis tilhold på norsk område har holdt seg uendret på cirka 80 dyr de siste to årene. Antallet ulv med fast tilhold på norsk område er 25 til 35 dyr.

Årsaken til at ulven nesten ble utryddet, var menneskelig aktivitet. Gjennom ordninger som skuddpremier og storstilt jakt, ble ulvebestanden kraftig redusert fra midten av 1800-tallet. På den tiden var det flere tusen ulv i Norge, men myndighetenes politikk gikk ut på å utrydde de fleste store rovdyrene og rovfuglene, og de satte dermed i gang kampanjer for å få drept flest mulig av dem. I dag vet vi bedre – utryddelse av en hel art vil få store negative konsekvenser for det biologiske mangfoldet.

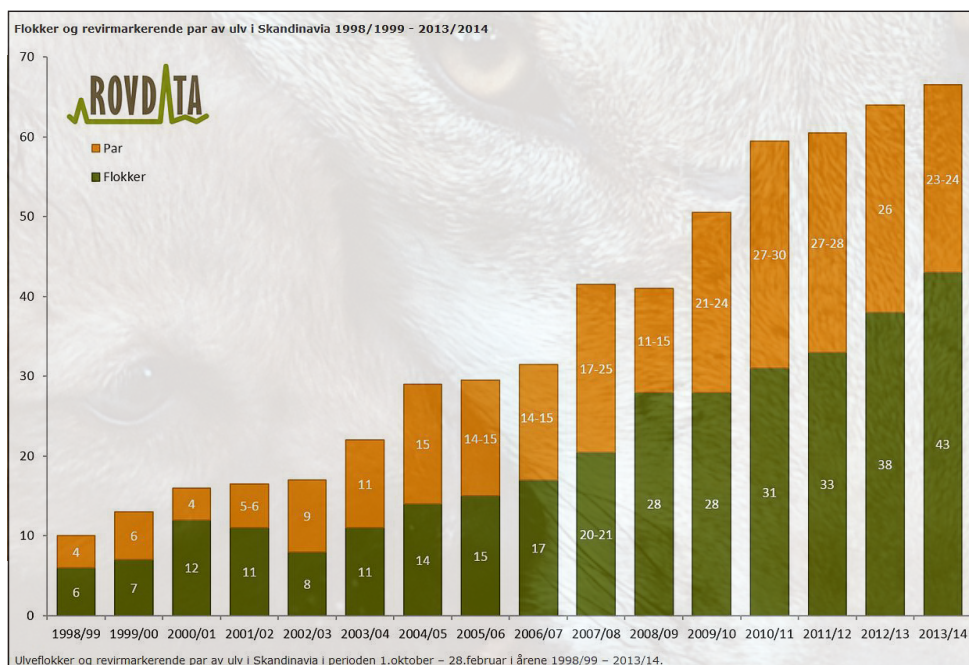

Foto (k): Tilman Wischhof

LINKER TIL PUNKTENE:

⇒ 1:

SYMBIOSE OG ARTERS AVHENGIGHET AV HVERANDRE: www.nl.no/symbiose/biologi
NATURMANGFOLD: www.regjeringen.no/nb/dep/kld/tema/naturmangfold.html?id=1298
KADAVER LAGER LIV: www.forskning.no/ulv-okologi/2009/11/kadaver-lager-liv
ULV I SKOGEN GJØR LIVET LETTERE FOR ÅTSELETERE: www.forskning.no/naturressursforvaltning-ulv/2013/11/ulv-i-skogen-gjor-livet-lettere-atseletere
HOW WOLVES CHANGE RIVERS (video): www.youtube.com/watch?v=ysa5OBhXz-Q
LORDS OF NATURE (video): www.youtube.com/watch?v=PagO3gmwmAo

⇒ 2:

GENETIKK MOTBEVISER UTSETTING AV ULV: www.forskning.no/biologi-biologisk-mangfold-ulv/2008/02/genetikk-motbeviser-utsetting-av-ulv
UTTSETTING AV ULV: http://www1.nina.no/RovviltPub/pdf/Brainerd_ulvesak.pdf

⇒ 3:

DE SKANDINAVISKE ULVENES OPPRINNELSE: www.slu.se/Documents/externwebben/nj-fak/ekologi/forskning/skandulv%20dokument/akesson-et-al-2014-ulvenes%20opprinnelses-vararovdyr.pdf

⇒ 4:

FRYKTEN FOR ULVEN – EN TVERRFAGLIG UTREDNING: www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/oppdragsmelding/722.pdf
OM ROVDYRHAT I ET IDÉHISTORISK PERSPEKTIV OG OM Å SIKRE LEVEDYKTIGE ROVDYRSTAMMER (video-foredrag): www.youtube.com/watch?v=1QJ7Zy-nVQ&feature=youtu.be
OM ULOVLIG UTTAK AV ULV: www.hihm.no/om-hoegskolen/nyheter/i-disse-ulvetider

⇒ 5:

STORE ROVDYRS INNVIRKNING PÅ HJORTEVILTET I NORGE: www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/fagrappport/063.pdf
FLERA JÄGARE PÅ ÄLGPOPULATIONEN – PREDATIONSMÖNSTER HOS VARG OCH BJÖRN: www.slu.se/PageFiles/33707/2011/FaktaSkog_25_2011.pdf
ELGJAKT OG STATISTIKK 2013/2014: www.ssb.no/elgjakt/

⇒ 6:

ETT AV TRE GÅRDSBRUK LAGT NED SIDEN 1999: www.forskning.no/landbruk/2009/08/ett-av-tre-gardsbruk-lagt-ned-siden-1999
OM FRAFLYTTING OG ENDRINGER I PRIMÆRNÆRINGENE, SIDE 36: www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/188232?_ts=1475e7ac938

⇒ 7:

BYGDEFOLK VIL OGSÅ HA ROVDYR: www.nina.no/Aktuelt/Artikkel/tabid/945/ArticleId/1054/Bygdefolk-vil-ogsaa-ha-rovdyr.aspx

⇒ 8:

JAKTADFERD OG SULT: www.canis.no/bibliotek/artikkel.php?artid=144
DEN MODERNE SAUEN: www.nrk.no/viten/avlet-til-latskap-1.3453948

⇒ 9:

ROVDYR SKUTT I PERIODEN 1846-2003: www.ssb.no/a/histstat/aarbok/tab-2000-10-18-01.html

SENTRALE NETTSTEDER FOR ROVDYR, NATUR, FORSKNING OG MILJØ:

ARTSDATABANKEN: www.artsdatabanken.no
CAMPUS EVENSTAD: www.hihm.no/om-hoegskolen/studiesteder/campus-evenstad
DE 5 STORA: www.de5stora.com
DIREKTORATET FOR NATURFORVALTNING: www.dimat.no
FORSKNING.NO: www.forskning.no
KLIMA- OG MILJØVERNDEPARTEMENTET: www.regjeringen.no/nb/dep/kld/id668/
MILJØSTATUS.NO: www.miljostatus.no
NATURE IN EUROPE: www.ec.europa.eu/environment/index_en.htm
NINA (NORSK INSTITUTT FOR NATURFORSKNING): www.nina.no
NORSK BIOLOGFORENING: www.bio.no
NYSGJERRIGPER (DYR OG NATUR FOR BARN): www.nysgjerrigper.no/temaer/dyrognatur
RED LIST OF THREATENED SPECIES: www.iucnredlist.org
REWILDING EUROPE: www.rewildingeurope.com
ROVDATA: www.rovdata.no
ROVVILTPORTALEN: www.rovviltportalen.no
SABIMA (SAMARBEIDSRÅDET FOR BIOLOGISK MANGFOLD): www.sabima.no
SKANDULV - DET SKANDINAVISKE ULVEPROSJEKTET: www.skandulv.nina.no
SNO (STATENS NATUROPPSYN): www.sno.no
SPØRR EN BIOLOG (FORUM): www.biologforeningen.org/enbiolog/
STATISTISK SENTRALBYRÅ: www.ssb.no
STUDIEFORBUNDET NATUR OG MILJØ: www.naturogmiljo.no
SVENSKA ROVDJURSFÖRENINGEN: www.rovdjur.se

Vil du bli medlem? Trykk her!

www.bfrnorge.com - www.facebook.com/bfrnorge
post@bfrnorge.com - tlf. 942 99 980

Brosjyren er utviklet i et samarbeid mellom medlemmer av Bygdefolk for rovdyr (BFR).